

Rasspecifik avelsstrategi
för
Irländsk vattenspaniel

(Trevligare layout för framsidan är under utarbetande)

Innehållsförteckning

VAD ÄR RAS?	2
Information och förankring av RAS inom klubben	2
HISTORIK OCH POPULATIONsutveckling	4
Historik	4
Population och genetisk variation	5
Inavelstendens	6
HÄLSA	8
MENTALITET	11
JAKTLIGA EGENSKAPER	12
Retrieverjaktprov	12
Spanieljaktprov	12
Sammanfattning	12
EXTERIÖR	13
Utställningskritiker	13
Tendenser	14
AVELSPOLICY	15
Mål	15
Långsiktiga mål (mer än fem år)	15
Kortsiktiga mål	17
Exteriör	17
Strategi – hur tar vi oss till våra mål?	18

VAD ÄR RAS?

På Svenska Kennelklubbens kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, fortsättningsvis kallad RAS.

Hundar och hundavel är numera utsatta för granskning från många håll. År 1987 presenterade Europarådet en konvention om hållandet av sällskapsdjur och inte minst om avel av densamma. Här påpekades bl.a. vikten av en sund och genetiskt hållbar avel, d.v.s. en avel som inte leder till defekta eller sjuka djur och som bygger på långsiktighet.

Allra viktigast är att landets uppfödare själva har intentionen att föda upp sunda hundar med rastypiska egenskaper. Vid klubbmötet 070310 fastställdes RAS för Irländsk vattenspaniel. Detta innebär att klubben för irländsk vattenspaniel har tillgång till en avelsstrategi som stöd i avelsarbetet.

Avelspolicy och avelsstrategi

Avelspolicyn innehåller klubbens långsiktiga och mer konkreta mål för avelsarbetet de kommande åren. I avelspolicyn finns även en beskrivning över läget i rasen vad gäller avelsstruktur, hälsa, mentalitet, jaktlig funktion och exteriör. Avelsstrategin beskriver hur och vad som bör göras för att uppfylla de mål som framgår av policyn.

RAS – vems ansvar?

Ansvaret för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att kunna fatta relevanta beslut behöver dock den enskilda uppfödaren både allmänna kunskaper om avel och tillgång till fakta kring såväl den egna tiken som den tilltänkta avelshanen. Detta behövs för att den kull som planeras ska ge Irländska vattenspaniels som ligger så nära som möjligt både de övergripande målen angivna i avelspolicyn.

Information och förankring av RAS inom klubben

Medlemmarna i klubben för Irländsk vattenspaniel har fortlöpande informerats om klubbstyrelsens arbete med RAS genom medlemstidningen IWS-nytt, som vanligen utkommer med tre nummer per år.

I samband med Rottneros utställningen 2006 inbjöds klubbens medlemmar till ett RAS-konvent med fokus på resultaten från hälsoenkäten samt avelsmål med avseende på jaktgenskaper. Nästa RAS-konvent planerades till februari 2007 men fick flyttas pga snöoväder. Konventet avhölls en knapp månad senare samtidigt med årsmötet 2007. Årsmötet fastställde RAS-dokumentet.

Organisation och uppföljning

De långsiktiga och kortsiktiga målen är uppställda i avelspolicyn. Avelsstrategin är konkreta åtgärder som ska genomföras under den kommande femårsperioden för att uppnå de kortsiktiga målen och komma närmare de långsiktiga målen.

Klubbstyrelsen ansvarar ytterst för att åtgärder genomförs i enlighet med strategin för att uppnå målen i avelspolicyn. Avelskommittén ska praktiskt arbeta med att förverkliga strategin och arbeta inom alla områden som ingår i avelspolicyn dvs. avelsstruktur, hälsa, mentalitet, jaktlig funktion och exteriör.

Avelsansvarig, som även ingår i klubbstyrelsen, leder arbetet i avelskommittén och knyter till sig de medarbetare såväl inom klubbstyrelsen som externt som för tillfället behövs inom respektive område.

Genomförda åtgärder ska redovisas årligen i verksamhetsberättelsen och avstämningar mot målen görs kontinuerligt av avelskommittén som rapporterar till klubbstyrelsen.

År 2011 ska en heltäckande utvärdering av strategin och en avstämning mot de lång- och kortsiktiga målen i Avelspolicyn göras. Därefter ska ett förslag till uppdaterad avelspolicy fastställas och tillhörande strategi presenteras för klubbmötet år 2012.

Grunden för hur avel av hundar inom SKK organisationen ska bedrivas anges i principiella ordalag i SKK avelspolicy. Mer detaljerat anges det i SKK grundregler hur avel av rasrena hundar ska ske. Det är alla medlemmars skyldighet att känna till grundreglerna och följa dem när man föder upp hundar. Brott mot SKK grundregler kan leda till disciplinära åtgärder beslutade av SKK disciplinnämnd. Klubben för Irländsk vattenspaniel har inga egna anvisningar för uppfödning, t ex uppfödarens eller krav för valphänvisning.

Dock får det aldrig glömmas - **Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden!**

HISTORIK OCH POPULATIONSUTVECKLING

Historik

Vattenspaniels ”andra än den irländska” är välkända för de tidiga författare som har behandlat ”english doggers”. Topsell (1607) har i sin ”Historie of the Foure Footed Beastes” en illustration av en ”Waterspagnel”. Taplin skrev 1803-1804 att bruna spaniels är bättre i vattnet än andra färgvarianter. Dessa hundtyper gick under namnet FYNDER eller AQUATIKUS och blev före skjutvapnens tid använda för att apportera pilar till sina ägare. Vid en tidpunkt fanns det tre typer av Irländsk vattenspaniel. Det var: Tweed, Nord- och Syd (McCarthy's) irländska vattenspaniel.

Hundarna i den första typen, Tweed, var litet av blodhundstyp. De hade kilformade huvuden, tunga hängande överläppar, öronen ansatta som hos blodhunden och de var ljusa i färgen.

Typ nummer två betecknades som Nord-irländsk vattenspaniel. Denna typ var omkring 50 cm hög, med korta krokiga ben som bara hade lång päls på baksidan. Denna hund med sin långa kropp, korta öron och täta päls påminde om en dåligt leverfärgad retriever. Dessa två varianter anses vara utdöda.

Den tredje typen, McCarthy- eller Syd-irländsk vattenspaniel, representerar irländsk vattenspaniel av idag. Dessvärre har vi inga bevis som visar om McCarthy skapade en ny ras som resultatet av välutvalda korsningar, eller om han bevarade en gammal irländsk ras från utrotning. Man tror att Mr Justin McCarthy's berömda hund Boatswain, som föddes 1834 och levde i 18 år, är en av grundpelarna dagens irländska vattenspaniels.

Vattenspanieln, som är den största av spanielraserna, är en utmärkt vattenapportör och ingår därför med all sin rätt i den apporterande fågelhundsgruppen. Med sin starka vilja, envishet samt okänslighet för köld och med sin typiska päls av snodda hårslingor, tar den sig fram utan svårigheter bland mossar och träskmarker under kalla höstdagar.

Kännetecknen för den Irländska vattenspaniel, förutom sin päls och storlek, är deras stora vilja att genomföra allt, och mer därtill, för sin förare. Den är lättlärd, mångsidig, och en aktivist och en individualist som kräver en fast hand, tålmod, aktivitet, sällskap och en som tycker ”förbannat mycket om den”

Population och genetisk variation

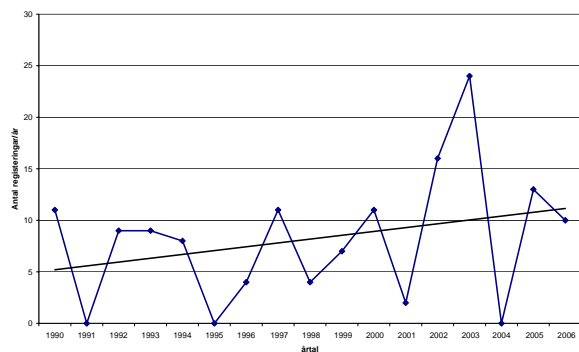
Tabell 1 och figur 1 visar antal hundar registrerade per år (siffrorna inkluderar import). Populationstrenden är långsamt ökande. I snitt har 9,8 hundar/år registrerats de senaste 10 åren (1997-2006). De senaste fem åren (2002-2006) har i snitt 12,6 hundar/år registrerats (se även den infogade trendlinjen i figur 1 som visar på en fördubbling på 16 år). Från 1990 till och med 2006 har totalt 139 IWS registrerats i Sverige.

Antal kullar har aldrig överstigit tre per år, vilket gör att statistiken på genomsnittlig kullstorlek blir mycket varierande. Ett antal kullar är resultatet av inseminering, och vid dessa tillfällen har tiken oftast fått endast ett fåtal valpar.

Tabell 1. Antal tikar, hanar och totalt antal registrerade IWS i SKK åren 1990-2006, samt antal kullar och genomsnittlig kullstorlek. Statistiken är hämtad från SKK:s hunddata

Antal reg/år	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Tikar	6	0	3	6	4	0	3	3	1	4	6	0	11	14	0	6	8
Hanar	5	0	6	3	4	0	1	8	3	3	5	2	5	10	0	7	2
Totalt	11	0	9	9	8	0	4	11	4	7	11	2	16	24	0	13	10
Antal kullar	2	0	2	1	1	0	1	2	*	2	2	1	3	3	0	2	3
Kullstorlek i genomsnitt	5,0	-	3,5	7,0	8,0	-	1,0	5,5	*	4,5	3,5	1,0	5,0	7,7	-	5,5	5,3

* uppgift saknas från SKK

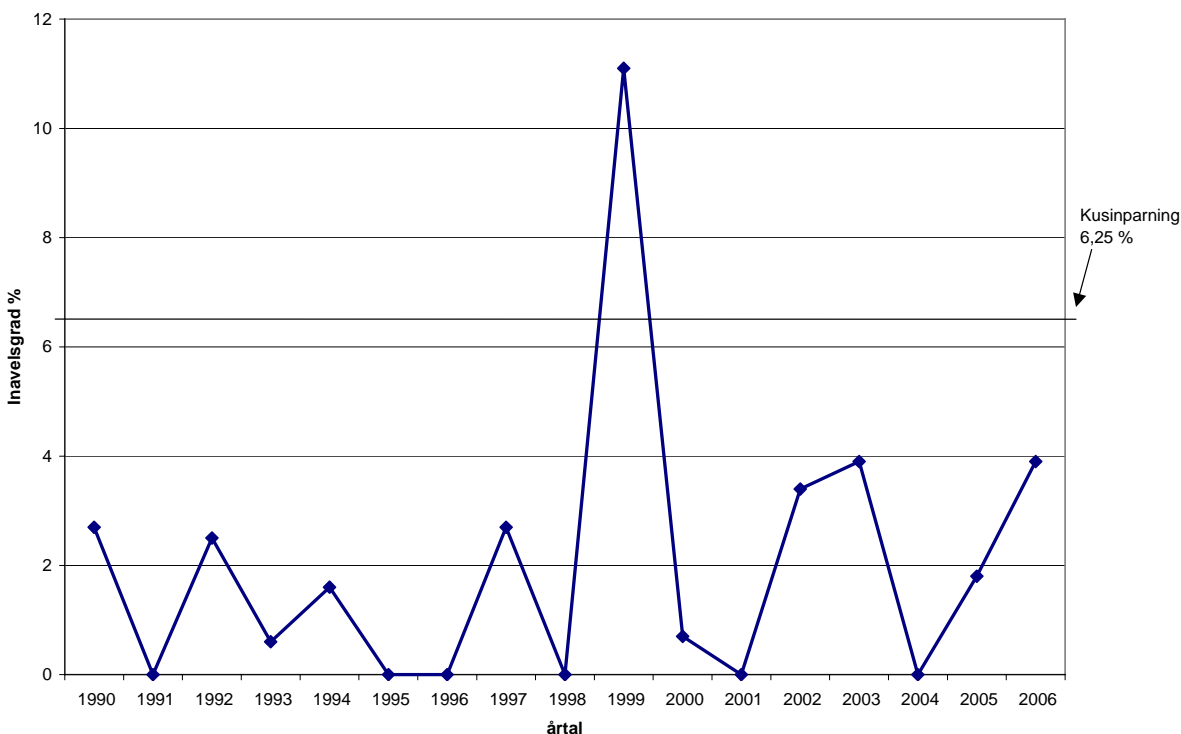
Figur 1. Totalt antal IWS registrerade per år mellan 1990-2006

Inavelstendens

Först några ord från SKK: Inavelsgraden inom en ras ökar kontinuerligt eftersom individerna i rasen är mer eller mindre släkt med varandra. Därför är det inte korrekt att tala om att sänka inavelsgraden. Genom att planera avelsarbetet och undvika nära släktskapsparningar kan man dock minimera inavelsökningen inom rasen. En sjunkande kurva över tidsperioden skall därför tolkas som en avtagande ökning av inavelsgraden och inte som en minskande inavelsgrad.

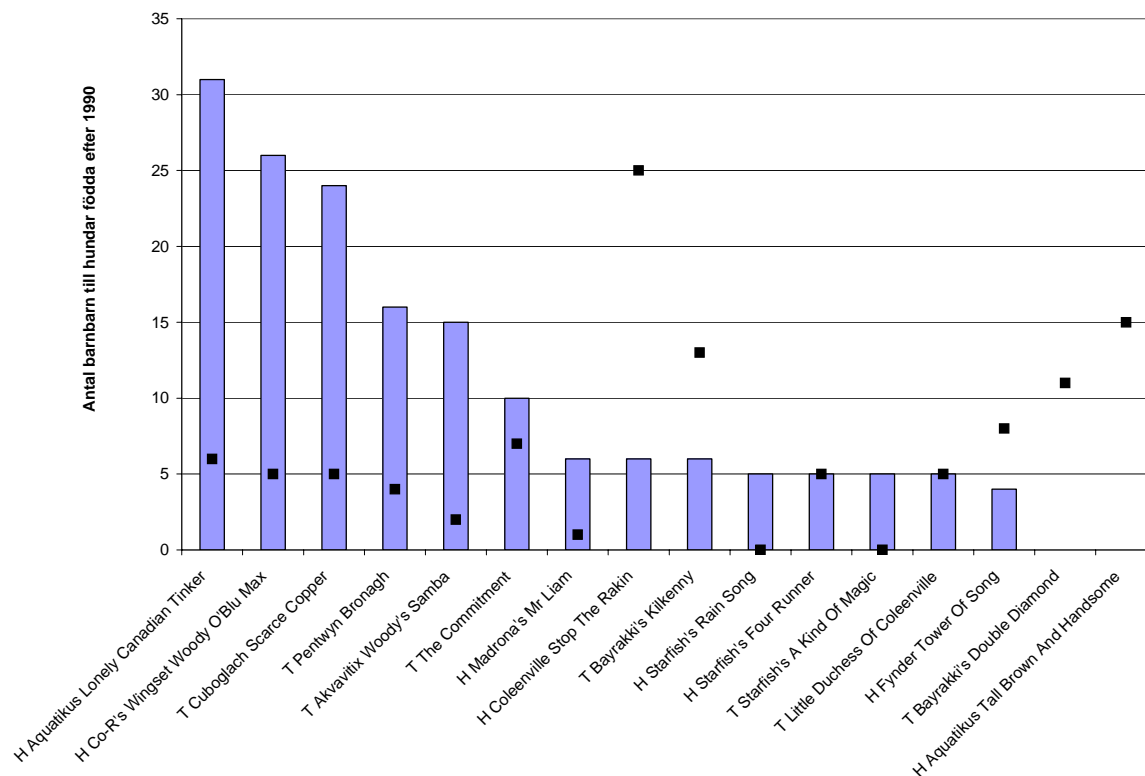
Inavelsgraden för Irländsk vattenspaniel har för alla åren mellan 1990-2006 utom 1999 legat under nivån för kusinparningar, som har en inavelsgrad på 6,25 % (figur 2). Den höga noteringen för 1999 berodde på att en av det årets två kullar var resultatet av en syskonparning. Ingen av dessa syskon har senare gått i avel (enligt data från SKK). Det är oroväckande att trenden för inavelsgraden är något ökande. Notera att för åren 1991, 1995 och 2004 föddes inga kullar. Åren 1996, 1998 samt 2001 var inavelsgraden 0 %.

I små populationer är nära släktskapsavel en vanlig konsekvens. Nära släktskap innebär en högre grad av dubbling av arvsanlag, både vad det gäller positiva egenskaper och defekter/sjukdomar. Varje fördubbling av gener innebär att en annan gen inte får plats utan försvinner och den genetiska variationen minskar.

Figur 2. Inavelstendensen för Irländsk vattenspaniel 1990-2006 räknat på fem generationer.

Även om inavelsgraden ligger under nivån för kusinparning, måste dock hänsyn tas till den framtida aveln, vilket illustreras av figur 3, som visar vilka avelsdjur som har flest barnbarn. För att öka den genetiska variationen och därmed bredda avelsbasen är det alltså viktigt att söka avelsdjur vars mor- och farföräldrar inte redan har många barnbarn.

Figur 3. Antal avkommor respektive barnbarn till hundar födda efter 1990. Stapeln anger antalet barnbarn, och fyrkanten/punkten anger antalet svenskregistrerade avkommor.

HÄLSA

En hälsoenkät skickades sommaren 2004 ut till alla medlemmar i klubben samt till de som klubbstyrelsen visste hade ägt eller ägde IWS. Totalt inkom 39 svar av ca 45 stycken utskickade enkäter. I hälsoenkomgången finns inte försäkringsbolagens statistik med, eftersom klubbstyrelsen inte lyckats få tillgång till statistiken.

På grund av rasen lilla numerär, så får varje svar i enkäten ett genomsnitt på drygt 2,5 %.

En viktig fråga i hälsoenkäten, var hur ägarna bedömde sin hunds **allmänna hälsotillstånd** (bortsett från tillfälliga åkommor). 30 hundar (77 %) uppgavs ha mycket gott hälsotillstånd och 5 st tillfredsställande. Endast 10 % av hundarna (4 st) uppgavs ha ett mindre bra eller dåligt allmänt hälsotillstånd.

31 hundar (80 %) uppgavs att aldrig haft **hudproblem**. 4 + 4 hundar (totalt 20 %) uppgavs att någon eller flera gånger haft hudproblem. Vanligast var våtekssem. En hund hade haft demodicos, som den behandlats för. Demodicosen återkom inte efter avslutad behandling.

Över 60 % av hundarna uppgavs aldrig ha haft problem med **öronen**. Hanar verkar ha mer frekventa besvär med öronen än tikarna. Tre hundar uppgavs ofta ha problem med öronen. Vanligast var svamp (ofta i samband med bad). De flesta hundarna hade fått medicinsk hjälp. Behandlingen bestod oftast av urtorkning av öronen, klippa rent och hålla örat väl ventilerat. Några hundar hade under narkos spolat öronen rena. Ett par av hundarna behandlas kontinuerligt för att motverka nya öronproblem.

Av hundarna födda 1990 – 2006 är 16 stycken **ögonlysta** (12 % av populationen). En anmärkning finns gällande retinopati och en anmärkning på katarakt ÖP lindrig utbredning. 14 hundar har fått diagnosen utan anmärkning. (Uppgifterna kommer från SKK avelsdata och ej från hälsoenkäten). En hund har i hälsoenkäten uppgetts ha problem med rinnande ögon, som hunden besväras något av.

30 hundar (77 %) uppgavs aldrig ha haft problem med **urinvägarna**. Sex av tikarna har som unga haft enstaka problem med urinvägarna, men det problemet har kunnat behandlas och har sedan inte återkommit. En tik hade återkommande besvär med urinvägsinfektioner. Endast en av hannarna hade haft enstaka problem med urinvägarna, men problemet kunde behandlas och hade sen inte återkommit.

Drygt 70 % av hundarna (28 st) har aldrig haft problem med **mage eller tarm**. Övriga hundar har haft något enstaka besvär med kräkningar och diarré. Två hundar har haft återkommande besvär, en med kronisk gastrit och en med tarminvagination som hunden senare avlivades för.

Nästan 80 % av hundarna (31 st) har aldrig haft en **infektion**. Övriga har uppgett kennelhosta, borrelia mm.

Två tikar (5 %) har haft **epilepsi eller krampanfall**, bägge endast en gång. Anfällen uppträdde första gången vid 4-års respektive 8-års ålder. Epilepsin har inte diagnostiserats av veterinär.

Ingen hane har rapporterats ha epilepsi.

Mellan åren 1990-2006 har **höftavläsningssystemet** ändrats. Fram till och med oktober 1999 avlästes hundarna enligt det sk gamla avläsningssystemet, och dess efter enligt det nya systemet. Tyvärr är inte systemen helt lätta att jämföra. Men enligt det gamla avläsningssystemet så rekommenderades att avelsdjuren skulle ha diagnosen ua, och enligt det nya avläsningssystemet diagnosen A eller B på höfterna, sk "friröntgade hundar". Jämför man tabell 2 och tabell 3, ses tyvärr att procenten friröntgade hundar har minskat de senaste åtta åren. Enligt gamla systemet var 75 % friröntgade och enligt det nya är 66 % friröntgade. (alla siffror har hämtats från SKK avelsdata)

Tabell 2. Höftledsavläsning enligt gamla systemet, 1990 – okt 1999

Diagnos	Antal	%
HD ua	24	75
HD grad 1	4	13
HD grad 2	4	13
HD grad 3	0	0
HD grad 4	0	0
Summa	32	100

Tabell 3. Höftledsavläsning enligt nya systemet, okt 1999 – dec 2006

Diagnos	Antal	%
HD grad A	13	34
HD grad B	12	32
HD grad C	8	21
HD grad D	4	11
HD grad E	1	3
Total antal röntgade	38	100

Totalt har 61 hundar födda mellan 1990 till dec 2006 röntgat **armbågarna**. Av dessa har 41 stycken (67 %) fått diagnosen ua. Gör man samma tidsspanssuppdelning som för höfterna får man en utveckling enligt tabell 4 och 5. Antalet ua-diagnoser har ökat med 16 procentenheter, från 59 % till 75 %, samtidigt som diagnoserna med måttlig utbredning har fördubblats.

Tabell 4. Armbågsavläsning, 1990 – okt 1999

Diagnos	Antal	%
Artros ua (0)	17	59
Artros, lindrig utbredning (1)	8	28
Artros, måttlig utbredning (2)	2	7
Artros, kraftig utbredning (3)	2	7
Totalt antal röntgade	29	100

Tabell 5. Armbågsavläsning, okt 1999 – dec 2006

Diagnos	Antal	%
artros ua (0)	24	75
artros, lindrig utbredning (1)	3	9
artros, måttlig utbredning (2)	4	13
artros, kraftig utbredning (3)	1	3
Totalt antal röntgade	32	100

Av de registrerade hundarna mellan 1990-2006 har 50 % röntgat höftlederna samt 41 % röntgat armbågarna.

MENTALITET

Irländsk vattenspaniel är en aktiv ras som kräver en fast men kärleksfull hand under uppfostringen, samt massor med tid, stimulans och meningsfulla aktiviteter. För att trivas med rasen måste man förstå dess ursprung – en av myterna (?) säger att den irländska vattenspanieln var tjuvjägarens hund. Vilket mycket väl illustrerar rasens reservation inför främlingar. Om man är ute och tjuvjagar, så ville man inte ha en hund som lämnar bytet till godsägaren. Den Irländska vattenspanieln är däremot ingen enmanshund, dock gör den stor skillnad på främlingar och dem den utvalt att få ingå i flocken. Man får heller aldrig glömma att vattenspanieln i själ och hjärta är en irländare, och en något oborstad sådan! Den irländska vattenspanieln för sig inte elegant i salongerna, varken till det yttre eller det inre. Den irländska vattenspaniel har inte varit, och kommer aldrig att bli en tränings- och/eller tävlingsmaskin. Däremot kommer den att gå genom eld och vatten för din skull om så skulle behövas. När den irländska vattenspaniel väl fångat ens hjärta, då är man såld. En gång vattenspaniel, alltid vattenspaniel!

Hälsoenkäten innehöll frågor om hundarnas mentalitet, svaren är dock svårtolkade eftersom mentalitet bedöms mycket subjektivt av den ”vanlige” hundägaren. Det är inte alltid helt enkelt att läsa av sin hund – är den rädd eller aggressiv?

Drygt 65 % (26 stycken) av hundarna har aldrig uppvisat någon form av **aggressivitet**. De tio som uppvisat aggressivitet hade gjort det i situationer med människor (fem st), tikar (tre st), hanhundar (sju st) samt barn och valpar. I sammanställningen har en och samma hanhund uppvisat aggressivitet mot människor, hanhundar, tikar och valpar.

Nästan 40 % av hundarna (15 st) har visat på **omotiverad rädsla**, främst i samband med människor (9 st), men även för skott/smällare (5 st) samt andra hundar (3 st).

Nästan 80 % av ägarna svarar att de kan använda hunden till det de tänkt sig. Nästan 75 % uppger att de kommer skaffa IWS igen.

Enligt SKK avelsdata är tre hundar är mentalbeskrivna mellan 1990-2006.

JAKTLIGA EGENSKAPER

En genomgång av till klubben inkomna jaktprovskritiker för de hundar som deltagit i jaktprov, både spaniel och retriever, har gjorts.

Retrieverjaktprov

Det är fem hundar som står för de 14 starter mellan 1999 - 2006, varav tre hundar startat endast en gång var. Tolv starter har skett i Nkl, två starter i Ukl. Vid 50 % av starterna har hundarna gått till pris, dock har inget första pris delas ut.

0 pris:	7st
3:e pris:	6st
2:a pris:	1 st
1:a pris:	0 st.

Spanieljaktprov

Det är två hundar som står för starterna mellan 2003-2006. .

När det gäller just spanielproven, så framförs det klagomål på att hundarna inte har ett tillräckligt bra sökmönster.

2003 – 2006: tre starter SVP, en start Enkelt VP, en start Nkl, tre starter Ökl. Vid 50 % av fältprovsstarterna (Nkl och Ökl) har hunden gått till pris, dock ej bättre än tredje pris.

SVP:	2 G, 1 IG
Enkelt VP:	1 G
Nkl	1 st 3:e pris
Ökl	2 st. 0 pris, 1 st 3:e pris

Sammanfattning

Ett problem vid jaktprovsstarter på både spaniel och retrieverjaktprov är hundens ointresse för viltet. Hundarna har behövt stöttning, har gått ifrån vilt, vägrat apportera. Som det står i något protokoll: hunden brister i apporteringlusten! Och där hänger säkert också brister i sökandet, att hundarna inte söker av marken tillräckligt bra. En annan lite skrämmande sak är att hundarna tvekar på ett eller annat sätt med att gå i vattnet. Nu är det ju från början en vattenapporterande hund, väldigt illa om vi får IWS som varken apporterar vilt eller vill gå i vatten!

Positivt är att vi inte har mycket problem med gnäll på de hundar som startat, ej heller problem med skottfastheten.

Vad vi måste jobba med i vår avel är alltså apporteringlusten, spontaniteten på vilt! Får vi upp apporteringlusten kan bristerna i sökandet rätas upp - för vem vill ut och söka efter nå't man inte vill hämta?

EXTERIÖR

Utställningskritiker

En genomgång av utställningskritiker av vuxna hundar som deltagit i utställning mellan åren 1994 – 2004 har ställts samman med avseende på typ och storlek, huvud, hals och rygglinje, kropp bröstorg och kors, benstomme, vinklar fram och bak, rörelser, päls och temperament.

Det antal individer av Irländsk vattenspaniel som finns i Sverige var, i början av 2005, ca 65 stycken. Det är dock inte många hundar som visas på utställning. Ett fåtal visas ofta, några en gång under sitt liv och de flesta inte alls. Detta får konsekvenser för genomgången av utställningskritiker, fåtalet som visas ofta kommer att dominera sammanställningen.

Typ och storlek

Bra till utmärkt.

Huvud

Bra till utmärkt.

De två mittersta insivierna i underkäken har en tendens att halka fram med ålder. För övrigt är betten korrekta.

Uttrycket är överlag bra

Hals och rygglinje

Bra till utmärkt.

Att beakta: Problem med för korta halsar.

Kropp, bröstorg och kors

Bra

Att beakta: Bröstdjupet bra, men inte alltid omfånget. Korsen lite långa och branta

Benstomme

Bra

Vinklar fram och bak

Bra, men kritik på för trånga fram

Att beakta: Bakben – inte tillräckligt fasta och starka

Rörelser

Bra till utmärkt.

Från sidan utmärkt. Vilket tyder på stark rygg som inte är för lång.

Att beakta: Den rullande gången, som är så viktig och rastypisk, kommenteras inte.

Päls

Bra till utmärkt.

Att beakta: Tendens att pälsen har för mjuk struktur och lite väl lösa lockar.

Temperament

Temperamentet är ej ofta kommenterad. I de kritiker temperamentet omnämns är det oftare en negativ kommentar än positiv.

Sammanställning av exteriörkritiker

Generella förtjänster: typ och storlek, rörelser jättebra, genomgående bra päls.

Generella brister: svaga och trånga bakdelar och ej bra påskjut, för litet omfång på bröstkorg, temperamentet.

Tendenser

Även om utställningskritikerna inte ger sken av några större problem, så har klubbstyrelsen under de senaste åren noterat följande tendenser:

- 1 Hundar större än vad standarden uttrycker premieras och vinner ofta
- 2 För mjuka och fluffiga pälsar (av ”showigare” karaktär) premieras
- 3 Bröstkorgarna har visat tendenser på minskat omfång

AVELSPOLICY

Mål

IWSklubben har som ett övergripande mål att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, jaktligt och exteriört fullgoda irländska vattenspaniels.

Aveln och uppfödningen av Irländsk vattenspaniel skall ske i överensstämmelse med SKK:s grundregler och SKK:s avelspolicy samt de rasspecifika avelsstrategier som klubben för Irländsk vattenspaniel arbetat fram.

Långsiktiga mål (mer än fem år)

Helhet

Den irländska vattenspanielns ska vara en funktionell hund som uppfyller rasstandard. Rasen ska behållas som en ras, dvs en uppdelning mellan en utställning och en jakttyp ska motverkas.

Population och genetisk variation

Enligt dokument på Genetica (www.genetica.se) brukar man ange att en genomsnittlig stegring utöver ca 0,5 % per generation utgör en kritisk gräns för bevarandet av utrotningshotade vilda arter och sällsynta husdjursraser. Ovanför den gränsen kan det vara svårt eller omöjligt att på längre sikt rädda djurstammen från undergång i ärftliga defekter och sjukdomar samt sjunkande fruktsamhet. Om vi tillämpar regeln på hundaveln och räknar 5-6 generationer bakåt hamnar vi på en maximal genomsnittsökning under en fem generationer på ca 2-3 %.

Den allmänna rekommendationen för små populationer är att en enskild hanhund bör bli far till högst 5 % av avkomman som produceras av en generation avelsdjur (ca 5 år). Klubben för Irländsk vattenspaniel har som långsiktigt mål att avelsdjur i rasen bör bli förälder till högst 5 % av avkomman inom en generation.

Rasen behöver fler individer för att få en vidgad, bredare och fungerande avelsbas. På grund av att det är en numerärt liten ras, även globalt, behöver utbytet med uppfödarkollegor i andra länder öka, så att nytt blod hela tiden kan tillföras aveln.

Hälsa

Den irländska vattenspanieln är en ras som upplevs ha ett gott hälsotillstånd enligt deras ägare. Hälsoenkäten som skickades ut 2004 visar dock på några hälsoproblem som är mer vanligt förekommande, så som våteksem (20 %) och öronproblem (40 %). Två tikar har haft epilepsi. Andelen friröntgade hundar enligt nya systemet uppgår till 66 % (34 % A och 32 % B), vilket är en minskning jämfört med det gamla systemet där andelen uppgick till 75 % ua. Andelen armbågar med ua (enligt samma tidsuppdelning som höftledsstatistiken) har ökat, till 75 % mot tidigare 59 %.

Ett långsiktigt mål är att all avel ska bedrivas på ett sådant sätt att risken för att sprida anlag för sjukdomar vidare inom populationen begränsas.

Ett annat mål för avelsarbetet är att från dagens situation minska förekomsten av HD och AD.

Uppfödare bör uppmärksammas på att vissa hundar har mer frekventa besvär med öronen som hundarna påverkas negativt av.

Rasens avelsdjur bör ögonlysas.

Mentalitet

Enligt rasstandaren skall den Irländska vattenspanieln vara stolt och kombinera intelligens och uthållighet med mod, livlighet, ivrighet, enorm styrka och lojalitet. Den är en trevlig familjehund men gör skillnad mellan främlingar och människor den känner.

Det är viktigt att bevara är rasens reservation för främlingar, som dock på inga villkor får övergå i rädsla, skärpa eller aggressivitet.

Jaktliga egenskaper

Nu är detta ett mycket litet urval av våra IWS, sex olika hundar som startat på jaktprov. Vi behöver verkligen försöka få ut fler IWS på jaktprov, så vi kan göra en bättre utvärdering av starterna. Som det är nu vet vi inte om de som startat är typiska för rasen eller inte. Två hundar på retrieverprov har inte fått någon anmärkning på protokollen när det gäller viljan att apportera vilt.

Avelsarbetet bör fokusera än mer på att få en arbetande hund som är en spontan apportör, följsam samt som inte uppvisar någon skottberördhet. Det är önskvärt att fler uppfödare beaktar de jaktliga egenskaperna vid urvalet av avelsdjur.

Exteriör

Det ska tydligt synas att den Irländska vattenspanieln är en gammal ras som har använts och fortfarande används till jakt. Detta betyder att de inte ska ge för elegant intryckt, t ex genom mycket päls eller överdriven trimning. Rasen får inte förlora sin karakteristiska rullande gång, vilket härrör från den kompakta kroppsbyggnaden.

Det är viktigt att både uppfödar- och domarkåren beaktar storleken – den Irländska vattenspanieln får inte tillåtas bli för stor!

Kortsiktiga mål

(Fem år där annat inte anges)

Population och genetisk variation

- Att inavelsgraden för rasen inte överstiger 2,5 % per år, räknat på fem generationer
- Att öka importen av nya avelsdjur, som uppfyller klubbens önskemål på avelsdjuren
- Att öka inseminationen med utländska avelsdjur, som uppfyller klubbens önskemål på avelsdjuren
- Att få fler att intressera sig för att äga en irländsk vattenspaniel
- Att ett avelsdjur bör bli förälder till högst en kull med minimum fem valpar under sin livstid, beräknat på nuvarande årsregistrering för rasen av 13 valpar per år

Hälsa

- Att andelen hundar med HD grad C, D eller E ska vara lägre än 25 procent
- Att andelen med AD grad lindrig, måttlig och kraftig ska vara lägre än 20 procent.
- Att minst 70 % av hundarna som är över två år ska vara röntgade på armbågar och höftleder
- Att minst 25 % av hundarna ögonlyses för att rasklubben ska få en bättre uppfattning om rasens ögonstatus.

Mentalitet

- Att verka för att så många irländska vattenspaniels som möjligt mentalbeskrivs, så att vi får underlag för en MH-profil för rasen (kräver minst 40 hundar varav minst 15 hanar eller tikar)

Jakt

- Att klubben uppmanar uppfödarna att anordna funktionsbeskrivningar för sina valpkullar innan de uppnått ett års ålder
- Att öka rasens spontana apporteringslust för vilt samt dess följsamhet
- Att uppmuntra fler ekipage att delta i jaktprov (spaniel/retriever/workingtest) med sina IWS
- Att öka intresset för rasens jaktliga funktion hos uppfödare, hundägare och valpspekulanter

Exteriör

- Att fler hundar än dagens 30 % av populationen blir exteriört beskrivna efter 3 års ålder
- Att minst 50 % av valparna i en kull skall vara exteriört beskrivna efter 3 års ålder
- Att alla åldersgrupper blir utställda
- Att göra domarna uppmärksamma på hundarnas storlek, dvs rasen får ej bli för stor
- Att göra domarna uppmärksamma på den tunnformade kroppen som ger den karakteristiskt rullande gången

STRATEGI – HUR TAR VI OSS TILL VÅRA MÅL?

Population och genetisk variation

- Att klubbstyrelsen upprättar en avelsfond, varifrån medlemmar kan ansöka om bidrag för import av irländska vattenspaniels respektive bidrag för insemination med importerad sperma
- Att sträva efter kombinationer med så låg inavelsgrad som möjligt, och att helt undvika kombinationer med en inavelsgrad överstigande 6,25 %, motsvarande kusinparning
- Att när intresserade valpköpare kontaktar avelskommittén även upplysa om ev kullar som finns i andra länder
- Vid förfrågan till avelskommittén om avelshonar, även upplysa om hanar utomlands, vilka kan bredda avelsbasen genom insemination
- Att rasklubben uppmuntrar sina medlemmar till ett aktivt liv med sina IWS, t ex genom att uppmärksamma tävlingen Årets Allround IWS

Hälsa

- Genom att avelskommittén uppmanar uppfödarna att inte använda avelsdjur med HD grad C eller högre samt AD med pålagring om inte särskilda skäl föreligger
- Genom att rasens uppfödare uppmuntrar sina valpköpare att röntga sina hundar, både höfter och armbågar
- Genom att rasens uppfödare uppmuntrar sina valpköpare att ögonlysa sina hundar, gärna i vuxen ålder

Mentalitet

- Att aktivt möjliggöra att det anordnas mentalbeskrivningar för Irländska vattenspaniels
- Att via medlemstidningen uppmuntra våra medlemmar att mentalbeskriva sina hundar, samt informera om varför det är viktigt ur avelssynpunkt

Jakt

- Att använda Goldenklubbens funktionsbeskrivning
- Att beakta hundarnas spontana apporteringslust av vilt och följsamhet vid avelsarbetet
- Försöka ordna fler jaktträningshelger i klubbens regi (nu en årligen)
- Försöka intressera fler medlemmar för att hjälpa till att arrangera dessa jaktträningar för att få en spridning över hela Sverige
- Bjuda in kunniga instruktörer till våra gemensamma träningar

Exteriör

- Införa mätning av rasen under hela 2008
- Ta kontakt med SKK under 2009 för att diskutera resultatet av mätningen, pälsar och den rullande gången samt hur dessa resultat kan förmedlas vidare till domarkåren
- Göra en större ”drive” för ”Rottneros utställningen” (klubbens ”inofficiella” klubbställning) genom att t ex ringa till nya (och gamla!) IWS-ägare, större uppslag i IWSnytt, etc samt förklara varför det är viktigt att så många som möjligt kommer
- Skapa fler ”Rottneros utställningar”, t ex genom peka ut cirka tre utställningar väl spridda i Sverige (norr, mitt, söder) dit klubbstyrelsen uppmanar ägarna att årligen visa sina hundar.